

TALÁLKOZÁSOK ÉS ANTROPOLÓGIÁK

A tanulmánykötet a MAKAT Könyvek első köteteként jelent meg, amely *A találkozások antropológiája: múlt, jelen és jövő / The Anthropology of Encounters: Frictions in the Past, Present and Future*, a Magyar Kulturális Antropológiai Társaság (MAKAT) negyedik, kétnyelvű vándorkonferenciája előadójának tanulmányait adja közre.¹ A kétnapos konferencia változatos tematikájú szekciói tükrözték azt a fajta sokféleséget, amely a kultúrakutató elé tárul, amikor különféle találkozások mozzanatait vizsgálja. „A találkozás létrehozza és fenntartja a kultúrát” – írják az Előszóban a Szerkesztők. A konferencia, illetve a kötet nemcsak témájaként jelöli meg a találkozást, hanem a szerzőlistája is eredményes találkozást, együttműködést tükröz: kilenc magyar és hat angol nyelvű tanulmányt (köztük egy magyar szerző angol nyelvű írását) olvashatunk benne.

Az első fejezetben – *Kontaktzónák* – két tanulmány olvasható. Régi Tamás (*Kreatív határvidékek: a kontaktzónák antropológiája*) a kontaktusok fiktív és valós területeit feltárva jelöli meg őket az antropológiai kutatás – nemcsak terepeiként, hanem tárgyaiként is. Wilhelm Gábor a kontaktzóna fogalmát tisztázza; a kulturális antropológia, az etnográfia és a muzeológia homlokterében lévő fogalom elemzését olvashatjuk tőle (*Kontaktzóna*). A *Kapcsolatok, találkozások* fejezetben Sz. Kristóf Ildikó *Az Idegen. Variációk Simmeltől Derridáig* című tanulmánykötet borítófotójának (eredet)történetét tárja fel, melyen egy pueblo indián és Aby Warburg művészettörténész látható (*Aby Warburg és a névtelen indián. Antropológiai és társtudományi reflexiók a Találkozás történetéből*). A szerző 2001-ben maga is járt abban az indián közösségben, melyben 1896-ban készült a tárgyalt fotó. A kép készítője, Aby Warburg saját szövegeivel, a fotó és Warburg recepciójának bemutatásával a szerző az ismerős/idegen értelmezési szférájába vezet bennünket. Schiller Katalin tanulmányában (*Generációs ellentétek. Az iskolai oktatás hatása a totonákoknál*) a tömeges oktatásnak mint a modernizáció jelenségének hatását

mutatja be a totonák (Mexikó) családok példáján. Terepmunkájával a nemzedékek közti ellentétekre, a hagyomány vs. modernség jelenségeire mutat be példákat. Médiaetnográfiai vizsgálatában Baumann Tímea (*„Beszélj Apával?” A szülő-gyermek kapcsolat mediatizálása a transznacionális migráció kontextusában*) a digitális eszközökön keresztüli kapcsolattartás mozzanatait, stratégiáit tárja fel a transznacionális migrációban érintett családok körében: példákkal illusztrálja a médiumhasználati szokásokat, családi rituálékat és a kitüntetett jelenlét (copresence) megvalósulását. „Találkozások a találkozásokban” felépítést tükröz Lovas Kiss Antal tanulmánya (*„...plakátot már csak a netre csinálunk”. A panyolai hagyományörző farsang offline és online tereinek találkozása*): Panyola település imázsépítési törekvései hívták életre a hagyományörző farsangot, mely jelenségben nemcsak a múlt és a jelen, az elszármazottak és a településen élők, a lokális és a globális, hanem a valós és az online tér is találkozik. A farsang mint identitás(újra)termelő jelenség, turisztikai látványosság a virtuális térben is megjelenik, mely újfajta értelmezések és attitűdök kialakulását eredményezi. Tamás Ildikó a jojka ill. a jojkálás (a számik vokális énekhagyománya) találkozásokban betöltött szerepét, illetve a számik és más etnikai csoportok közötti interakciók jojkaszövegekre gyakorolt hatását vizsgálta (*Egy folklórműfaj megítélése és formálódása a találkozások kontextusaiban*).

A *Találkozások a természetfeletttel* című fejezetben Horváth Márk és Lovász Ádám filozófusok a kultúrtörténet szörny-mintáit, szörny-alakjait „kulturális test”-ként látatják, amelyek az emberi normarendszerekkel találkozáskor elemésztő, veszélyes entitásokként jelennek meg (*A szörny szája. Hibriditás és poszthumanitás a szörnykutatásban*). Csáji László Koppány egy új vallási mozgalom csoporttagjai körében vizsgálta az érintéssel történő gyógyítás diszkurzív folyamatait az energia szó használatának elemzésével (*A gyógyító érintés olvasatai: energia, rezgés, Szentlélek*).

The Anthropology of Encounters fejezet angol nyelvű tanulmányai között olvashatjuk Chris Hann írását, melyben Hofer Tamás munkásságában a néprajzi, szociál- és kulturális antropológiai szemlé-

1 *The Anthropology of Encounters / A találkozások antropológiája*. Szerk. Lajos Veronika – Povedák István – Régi Tamás. Magyar Kulturális Antropológiai Társaság, Budapest, 2017., 252 oldal

let összekapcsolódásait méltatja (*Against Fences: for Example, between Socio-Cultural Anthropology and Néprajz*). Yuko Kambara a dél-szlovákiai magyarok kisebbségpolitikai rendeletek nyomán megszülető különbözőség/mátság interpretációit elemezte (*Encountering in Minority Politics: Reconfiguring the Other in transforming Communities in Southern Slovakia*). Donatella Schmidt, Giovanna Palutan és Beatrice Gaborin északkelet-olaszországi (Veneto) és római esettanulmányaik révén világítják meg az Olaszországba érkező menekültek ellátásának szimbolikus, kulturális aktusait (*Refugees, Food and Agency: Case-studies from Italy*). Abdessamad Belhaj a magyarországi muszlimok stratégiáit vizsgálva mérte fel az iszlám vallásban megtalálható előírások megjelenési formáit (*Paralell Ethics, Guilty Encounters: Islamic Modesty in Hungary*). Kathryn M. Hudson a „fekete indiánok” (‘black indians’: egykori, Afrikából származó rabszolgák és indiá-

nok leszármazottai) identitás-narratíváiban mutatta ki a történeti, kulturális és vallási meghatározókat (*Encountering the Past and Finding the Future: Culture, History and Identity in a Black Community*). Kérchy Anna angol nyelvű tanulmányában a ’mátság’ olvasatait elemezte zsidó származású cirkszművészek visszaemlékezéseiben (*Re-enacting Otherness as a Strategy of Resistance in Hungarian Jewish Dwarf Performance Artists’ Memoirs*).

„A találkozások jelentik és jelentették a kiindulópontot a különböző etnográfiai létrejöttét szerte a világon” – a Szerkesztők gondolatát a változatos tárgyú és szempontú tanulmányok igazolják, bizonyítva azt is, hogy e „találkozások” megismerése nemcsak a szakmai olvasók számára hasznos, hanem a körülötte zajló világot jobban megismerni, érteni vágyó nagyközönség számára is.

